

Lieta C-187/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 28. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Ravensburg (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 31. marts

Prasītāji:

JL

DT

Atbildētājas:

BMW Bank GmbH

Volkswagen Bank GmbH

Pamatlietas priekšmets

Patēriņa kredītīgums – Obligāti norādāmā informācija – Direktīva 2008/48/EK –
Atteikuma tiesības – Informācija par iespēju izšķirt strīdu ārpus tiesas procedūrā –
Atteikuma tiesību zaudēšana – Tiesību ļaunprātīga izmantošana

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītīgumiem un ar ko atceļ

Direktīvu 87/102/EEK (turpmāk tekstā – “Direktīva 2008/48/EK”) 10. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saistībā ar kredīta veidu vajadzības gadījumā ir jānorāda, ka runa ir par saistītu kredītņēmumu un/vai ka runa ir par terminētu kredītņēmumu?

2. Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredīta izņemšanas noteikumos pirkuma priekšmeta finansēšanai paredzētu saistītu kredītņēmumu gadījumā, ja kredīta summa tiek atmaksāta pārdevējam, ir jānorāda, ka kredītņēmējs atmaksātās summas apmērā ir atbrīvots no sava pienākuma samaksāt pirkuma cenu un ka pārdevējam, ja pirkuma cena ir samaksāta pilnībā, ir jāizsniedz nopirktais priekšmets?
3. Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta l) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:
  - a) absolūtos skaitļos ir jānorāda kredītņēmuma noslēgšanas brīdī spēkā esošā nokavējuma procentu likme vai vismaz spēkā esošā atsauces procentu likme (šajā gadījumā – procentu pamatlíkme atbilstoši *BGB* 247. pantam), uz kuras pamata aprēķina spēkā esošo nokavējuma procentu likmi kopā ar piemaksu (šajā gadījumā – piecus procentpunktus atbilstoši *BGB* 288. panta 1. punkta otrajam teikumam)?
  - b) ir konkrēti jāizklāsta nokavējuma procentu likmes koriģēšanas mehānisms vai vismaz jānorāda uz valsts tiesību normām, no kurām var secināt nokavējuma procentu likmes koriģēšanu (*BGB* 247. pants un 288. panta 1. punkta otrais teikums)?
4. a) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītņēmumā ir jānorāda konkrēta patērētājam saprotama aprēķināšanas metode, lai kredīta pirmstermiņa atmaksas gadījumā noteiktu piemērojamo pirmstermiņa atmaksas kompensāciju, tādējādi, ka patērētājs vismaz aptuveni var aprēķināt pirmstermiņa kredītņēmuma izbeigšanas gadījumā maksājamās kompensācijas apmēru?
  - b) (ja uz iepriekšējo a) jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši):

Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunktam un 14. panta 1. punkta otrajam teikumam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram nepilnīgas informācijas gadījumā Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta r) apakšpunkta izpratnē atteikuma tiesību termiņu tomēr sāk skaitīt no līguma noslēgšanas brīža un zūd tikai kreditora tiesības uz kompensāciju par priekšlaicīgu kredīta atmaksu?

5. Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta s) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:
- kredītlīgumā ir jānorāda arī valsts tiesībās reglamentētās kredītlīguma pušu tiesības to izbeigt, it īpaši arī kredītņēmēja tiesības izbeigt kredītlīgumu svarīgu iemeslu dēļ atbilstoši *BGB* 314. pantam terminētu kredītlīgumu gadījumā, un ka uz pantu, kurā ir reglamentētas šīs tiesības izbeigt līgumu, ir jānorāda *expressis verbis*?
  - (ja uz iepriekšējo a) jautājumu tiek atbildēts noliedzīgi):
tam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram valsts tiesībās paredzētu īpašu tiesību izbeigt kredītlīgumu minēšana ir obligāti norādāma informācija Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta s) apakšpunkta izpratnē?
  - kredītlīgumā attiecībā uz visām kredītlīguma pušu tiesībām izbeigt kredītlīgumu ir jānorāda tiesību izbeigt kredītlīgumu izmantošanas gadījumā attiecīgi reglamentētais paziņojumam par izbeigšanu piemērojamais termiņš un forma?
6. Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta t) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītlīgumā ir jāsniedz informācija par būtiskajiem formālajiem priekšnoteikumiem, iesniedzot sūdzību un/vai tiesību aizsardzības līdzekli ārpus tiesas sūdzību un/vai pārsūdzību procedūrā? Vai nepietiek ar to, ja šajā ziņā tiek norādīts uz internetā pieejamu procedūru, kas ir jāievēro ārpus tiesas sūdzību un/vai pārsūdzību procedūrā?
7. Vai patērīna kredītlīguma gadījumā kreditora atsaukšanās uz iebildumu par tiesību zaudēšanu, argumentējot pret patērētāja atteikuma tiesību izmantošanu atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam, ir izslēgta:
- ja kāda no Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punktā reglamentētajām obligāti norādāmajām ziņām nav pienācīgā kārtā nedz norādīta kredītlīgumā, nedz sniegta vēlāk, un tāpēc atteikuma termiņš atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punktam nav sācies?
  - (ja uz iepriekšējo a) jautājumu tiek atbildēts noliedzīgi):
ja tiesību zaudēšana galvenokārt ir balstīta uz laiku, kas ir pagājis kopš līguma noslēgšanas, un/vai pilnīgu līguma izpildi no abu līgumslēdzēju pušu puses, un/vai kreditora tiesībām izlemt par atpakaļ saņemto kredīta summu vai kredīta galvojumu atdošanu,

un/vai (ar kredītīgumu saistīta pirkuma līguma gadījumā) finansētā priekšmeta izmantošanu vai pārdošanu, ko veic patērētājs, taču patērētājs attiecīgajā periodā, iestājoties attiecīgajiem apstākļiem, nezināja par viņa atteikuma tiesību turpināšanos un viņam šī nezināšana arī nav jāpamato, un kreditors arī nevarēja pieņemt, ka patērētājam ir attiecīga informācija?

8. Vai patēriņa kredītīguma gadījumā kreditora atsaukšanās uz iebildumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, argumentējot pret patērētāja atteikuma tiesību izmantošanu atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam, ir izslēgta:

- a) ja kāda no Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punktā reglamentētajām obligāti norādāmajām ziņām nav pienācīgā kārtā nedz norādīta kredītīgumā, nedz sniegta vēlāk, un tāpēc atteikuma termiņš atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punktam nav sācies?
- b) (ja uz iepriekšējo a) jautājumu tiek atbildēts noliedzoši):

ja tiesību zaudēšana galvenokārt ir balstīta uz laiku, kas ir pagājis kopš līguma noslēgšanas, un/vai pilnīgu līguma izpildi no abu līgumslēdzēju pušu puses, un/vai kreditora tiesībām izlemt par atpakaļ saņemto kredīta summu vai kredīta galvojumu atdošanu, un/vai (ar kredītīgumu saistīta pirkuma līguma gadījumā) finansētā priekšmeta izmantošanu vai pārdošanu, ko veic patērētājs, taču patērētājs attiecīgajā periodā, iestājoties attiecīgajiem apstākļiem, nezināja par viņa atteikuma tiesību turpināšanos un viņam šī nezināšana arī nav jāpamato, un kreditors arī nevarēja pieņemt, ka patērētājam ir attiecīga informācija?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (turpmāk tekstā – “Direktīva 2008/48”), it īpaši 10. panta 2. punkta a), d), l), r), s) un t) apakšpunkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch [Vācijas Civilkodeksa ievadlikums] (turpmāk tekstā – “EGBGB”), 247. panta 3., 6. un 7. punkts

Bürgerliches Gesetzbuch [Vācijas Civilt kodekss] (turpmāk tekstā – “*BGB*”), it īpaši 242., 247., 288., 314., 355., 356.b, 357., 357.a, 358., 492. un 495. pants

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu C-187/20 pamatā ir divas savstarpēji saistītas lietas.
- 2 Lietā JL/BMW prasītājs ar *BMW Bank* noslēdza kredītlīgumu par neto kredīta summu 24 401,84 EUR apmērā, kura mērķis bija mehāniska transportlīdzekļa iegāde privātai lietošanai. Līgumā kredīta veids netiek aprakstīts sīkāk. Līgumam pievienotajā Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijā, kas ir kļuvusi par līguma dokumenta sastāvdaļu, saistībā ar kredīta veidu tiek norādīts tikai uz turpinājumā izklāstīto: “Pa daļām atmaksājams kredīts ar nemainīgiem ikmēneša maksājumiem un nemainīgu procentlikmi”. Attiecībā uz kredīta summas izmaksāšanu līguma sadaļā “Svarīga informācija” ir ietverta informācija kredītņēmējam, ka kredīta izmaksa notiek transportlīdzekļa izsniegšanas brīdī.
- 3 Saistībā ar nokavējuma procentu likmi kredītlīgumā ir ietverta šāda informācija: “Ja kredītņēmējs [...] kavējas ar maksājumiem, tiek aprēķināti ikgadēji nokavējuma procenti, kas ir par pieciem procentiem lielāki nekā attiecīgā procentu pamatlikme. Procentu pamatlikme tiek aprēķināta attiecīgi katra gada 7. janvārī un 7. jūlijā, un *Deutsche Bundesbank* to paziņo *Bundesanzeiger*.”
- 4 Saistībā ar iespējamu pirmstermiņa atmaksas kompensāciju kredītlīgumā ir norādīts: “Priekšlaicīgas atmaksas gadījumā [...] banka saskaņā ar *BGB* 502. pantu var pieprasīt samērīgu pirmstermiņa atmaksas kompensāciju par zaudējumiem, kas ir tieši saistīti ar pirmstermiņa atmaksu. Zaudējumus aprēķina saskaņā ar *Bundesgerichtshof* [Federālās augstākās tiesas] reglamentētajām finansiāli matemātiskām vadlīnijām, kurās it īpaši tiek ņemts vērā mainītais procentu līmenis, saistībā ar kredītu sākotnēji nolīgtais maksājumu grafiks, bankas neiegūtā peļņa, pirmstermiņa atmaksas dēļ aiztaupītās ar risku un administrēšanu saistītās izmaksas, kā arī ar pirmstermiņa atmaksu saistītās administratīvās izmaksas (pārvaldības izmaksas)”.
- 5 Saistībā ar iespējamu pirmstermiņa kredītlīguma izbeigšanu kredītlīgumā gan ir norādīts, ka kredītņēmēja tiesības izbeigt līgumu svarīgu iemeslu dēļ netiek skartas. Taču netiek minēta piemērojamā *BGB* 314. pantā ietvertā tiesību norma, un netiek norādīts arī uz to, ka līguma izbeigšanai saskaņā ar *BGB* 314. panta 3. punktu ir jānotiek saprātīgā termiņā.
- 6 Saistībā ar iespēju vērsties pie tiesībsarga kredītlīgumā tiek norādīts, ka, lai izšķirtu strīdus ar banku, pastāv iespēja vērsties pie privāto banku tiesībsarga. Sīkāki noteikumi ir paredzēti “Kārtībā, kādā tiek izskatītas klientu sūdzības Vācijas banku nozarē”, kas pēc pieprasījuma tiek izsniegta vai ar kuru var iepazīties *Bundesverband der Deutschen Banken e. V.* interneta vietnē

www.bdb.de. Ar sūdzību ir jāvēršas *Bundesverband deutscher Banken* Klientu sūdzību izskatīšanas iestādē.

- 7 Transportlīdzekļa pirkuma cena bija 23 500 EUR. Pārdevēja (autosalons) no prasītāja saņēma iemaksu 1000 EUR apmērā, un pārējo summu 22 500 EUR apmērā, kā arī trīs vienreizējos maksājumus par apdrošināšanu kopumā 1901,84 EUR apmērā prasītājs finansēja ar minēto kredītu. Atbildētāja, sagatavojot un noslēdzot kredītīgumu, sadarbojās ar pārdevēju kā kredīta starpnieci. Kredītīgumā notika vienošanās arī par to, ka prasītājam kredīta summa 25 814,98 EUR apmērā (neto kredīta summa 24 401,84 EUR apmērā kopā ar procentiem 1413,14 EUR apmērā) ir jāatmaksā, sākot ar 2017. gada 5. maiju un veicot 47 nemainīgus ikmēneša maksājumus attiecīgi 309,25 EUR apmērā un beidzamo maksājumu 11 280 EUR apmērā 2021. gada 5. aprīlī. Prasītājs ar 2019. gada 13. jūnija vēstuli atsauca savu uz kredītīguma slēgšanu vērsto gribas izteikumu.
- 8 Prasītāja ieskatā atsaukšana ir spēkā, jo atteikuma termiņš kļūdainās obligāti norādās informācijas dēļ nav sācies. Prasītājs lūdz konstatēt, ka viņam, pamatojoties uz atteikumu, kopš 2019. gada 13. jūnija nav jāmaksā no 2017. gada 4. maija kredītīguma izrietošie procentu un parāda atmaksas maksājumi.
- 9 Atbildētājas ieskatā prasība nav pamatota, jo tā prasītājam ir sniegusi pienācīgā kārtā visu obligāti norādāmo informāciju un atteikuma termiņš ir beidzies. Atbildētāja turklāt atsauca uz iebildumu par tiesību zaudēšanu un atteikuma tiesību ļaunprātīgu izmantošanu.
- 10 Lietā *DT/Volkswagen Bank* fakti būtībā atbilst faktiem pirmajā minētajā lietā. Arī šajā gadījumā kredīta veids nav aprakstīts sīkāk. Taču kredītīguma 1. lpp. ir atrodama norāde: “Līgumam turpina piemērot izklāstītos kredīta noteikumus [...]”. Eiropas standartinformācijā, ko ir saņēmis prasītājs, saistībā ar kredīta veidu ir norādīts uz turpinājumā izklāstīto: “Ikgadējās atmaksas daļās sadalīta aizdevuma līgums ar apstiprinātām atmaksas tiesībām (nemainīgi ikmēneša maksājumi un paaugstināts beidzamais maksājums)”. Saistībā ar kredīta summas izmaksāšanu kredītīgumā ir ietverta informācija, ka kredīts ir jāizmaksā pārdevējam.
- 11 Saistībā ar nokavējuma procentu likmi kredītīgumā ir ietverta šāda informācija: “Pēc līguma izbeigšanas mēs Jums izrakstītajā rēķinā iekļausim likumisko nokavējuma procentu likmi. Gada nokavējuma procentu likme ir par pieciem procentpunktiem lielāka nekā attiecīgā procentu pamatlikme.” Turklāt prasītājam sniegtajā “Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijā” ir norādīts: “Gada nokavējuma procentu likme ir par pieciem procentpunktiem lielāka nekā attiecīgā procentu pamatlikme. Procentu pamatlikmi aprēķina *Deutsche Bundesbank*, un tā tiek noteikta katra gada 1. janvārī un 7. jūlijā”.
- 12 Saistībā ar iespējamu pirmstermiņa atmaksas kompensāciju kredītīgumā tostarp ir ietverta šāda informācija: “Banka var pieprasīt samērīgu pirmstermiņa atmaksas kompensāciju par zaudējumiem, kas ir tieši saistīti ar pirmstermiņa atmaksu.

Banka zaudējumus aprēķina saskaņā ar *Bundesgerichtshof* reglamentētajām finansiāli matemātiskām vadlīnijām, kurās it īpaši tiek ņemts vērā mainītais procentu līmenis, saistībā ar kredītu sākotnēji nolīgtais maksājumu grafiks, bankas neiegūtā peļņa, ar pirmstermiņa atmaksu saistītās administratīvās izmaksas (pārvaldības izmaksas), kā arī pirmstermiņa atmaksas dēļ aiztaupītās ar risku un administrēšanu saistītās izmaksas”.

- 13 Kredītīgumā vispār netiek norādīts uz saskaņā ar valsts tiesībām secīgi izpildāmo līgumu gadījumos esošajām kredītņēmēja tiesībām izbeigt līgumu svarīgu iemeslu dēļ atbilstoši *BGB* 314. pantam. Netiek sniegta arī informācija par piemērojamo procedūru (it īpaši formu un termiņu, līgumu izbeidzot kredītņēmējam). Taču tiek paskaidrots, ar kādiem nosacījumiem kreditoram ir tiesības izbeigt līgumu svarīgu iemeslu dēļ, taču ne tas, kādā formā un termiņā.
- 14 Saistībā ar iespēju vērsties pie tiesībsarga arī šajā gadījumā tiek norādīts uz to, ka banka piedalās patērētāju strīdu izšķiršanas iestādes “Privāto banku tiesībsargs” (www.bankenombudsmann.de) izveidotajā strīdu izšķiršanas procedūrā. Sīkāki noteikumi ir paredzēti “Kārtībā, kādā tiek izskatītas klientu sūdzības Vācijas banku nozarē”, kas pēc pieprasījuma tiek izsniegta vai ar kuru var iepazīties internetā www.bankenverband.de. Ar sūdzību rakstveidā (piemēram, ar vēstuli, telefaksu, e-pastu) ir jāvēršas *Bundesverband deutscher Banken* Klientu sūdzību izskatīšanas iestādē.
- 15 Šajā gadījumā kredīts bija jāatmaksā līdz 2020. gada 1. aprīlim. Par atsaukšanu tika paziņots ar 2019. gada 12. janvāra vēstuli.
- 16 Prasītāja ieskatā atsaukšana ir spēkā, jo atteikuma termiņš kļūdainās obligāti norādās informācijas dēļ nav sācies. Prasītājs no atbildētājas pieprasa viņam pēc nopirktā transportlīdzekļa atdošanas atmaksāt līdz procesa mutvārdu daļai veiktos 43 kredītmaksājumus kopumā 17 012,95 EUR apmērā. Prasītājs turklāt lūdz konstatēt, ka viņam nav jāmaksā nedz no kredītīguma izrietošie procentu, nedz parāda atmaksas maksājumi. Turklāt prasītājs vēlas, lai viņam tiek atlīdzinātas ar advokāta pakalpojumiem saistītās ārpusiņas izmaksas.
- 17 Atbildētāja, pakārtoti, atsauca uz paturēšanas tiesībām, ņemot vērā tās šķietamās tiesības uz aizdevuma procentu likmes samaksu līdz transportlīdzekļa izsniegšanai. Atbildētāja arī uzskata, ka prasītājam ir jākompensē transportlīdzekļa vērtības zudums, kas esot radies, prasītājam lietojot transportlīdzekli.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 18 Tas, vai prasības tiks apmierinātas, ir atkarīgs no tā, vai attiecīgā atteikšanās no kredītīguma bija spēkā un vai vajadzības gadījumā attiecīgais kreditors var atsaukties uz iebildumu par tiesību zaudēšanu vai iebildumu par atteikuma tiesību ļaunprātīgu izmantošanu.

- 19 Prasītāju attiecīgā paziņojuma par atteikumu spēkā esamības priekšnoteikums ir tāds, ka *BGB* 355. panta 2. punkta pirmajā teikumā reglamentētais divu nedēļu atteikuma termiņš atteikuma paziņošanas brīdī vēl nebija beidzies. Saskaņā ar *BGB* 356.b panta 2. punkta pirmo teikumu atteikuma termiņu nesāk skaitīt, ja kredītņēmumā nav ietverta visa obligāti norādāmā informācija atbilstoši 492. panta 2. punktam un *EGBGB* 247. panta 6.–13. punktam. Šādā gadījumā termiņu atbilstoši 356.b panta 2. punkta otrajam teikumam sāk skaitīt tikai tad, kad obligāti norādāmā informācija tiek sniegta vēlāk. Nepilnīga obligāti norādāmā informācija šajās tiesvedībās būtu it īpaši jāpieņem tad, ja vismaz viena no obligāti norādāmajām ziņām atbilstoši Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta a), d), l), r), s) un t) apakšpunktam nav atbilstoši tiesību normām ietverta kredītņēmumā.
- 20 Arī ja attiecīgajās tiesvedībās abpusējie līgumiskie pienākumi atteikuma brīdī lielākajā daļā bija jau izpildīti, atteikums principā vēl bija iespējams, jo Vācijas tiesībās nav paredzēts atteikuma tiesību zudums patērīna kredītņēmumos. Valsts likumdevējs apzināti lēma par labu laika ziņā neierobežotām atteikuma tiesībām.
- 21 Iespējams, kreditori attiecīgajās tiesvedībās var pamatoti atsaukties uz iebildumu par tiesību uz atteikuma tiesību īstenošanu zaudēšanu vai iebildumu par atteikuma tiesību ļaunprātīgu īstenošanu. Taču ir jāpārbauda, kādi priekšnoteikumi saskaņā ar Savienības tiesībām ir spēkā attiecībā uz iebildumu par tiesību zaudēšanu vai tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, argumentējot pret atteikuma tiesību izmantošanu atbilstoši Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkta pirmajam teikumam.
- 22 Saistībā ar prejudiciālajiem jautājumiem sīkāk tiesa izklāsta turpinājumā norādīto.
- 23 Par pirmo jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta b) apakšpunkts, atbilstoši kuram kredītņēmumā kredīta veids ir jānorāda skaidri un lakoniski. Valsts judikatūrā un doktrīnā uz šo jautājumu tiek atbildēts atšķirīgi. Iesniedzējtiesas ieskatā nozīme ir tam, kā uz šo jautājumu ir jāatbild no Savienības tiesību viedokļa.
- 24 No vienas puses, varētu pietikt ar to, ka tiek minēta nomaksa pa daļām un nemainīgu procentu piemērošana. Šo Direktīvas 2008/48 interpretāciju *Bundesgerichtshof* uzskata par vienīgo pareizo, neatstājot vietu saprātīgām šaubām. No otras puses, sistēmiskais kopsakars varētu liecināt par to, ka saistībā ar kredīta veidu ir jāsniedz informācija arī par to, ka runa ir par saistītu kredītņēmumu, jo Direktīvas 2008/48 3. panta n) punktā saistīti kredītņēmumi tiek definēti kā īpašs kredītņēmumu veids un tās 15. pantā ir reglamentētas īpašas juridiskās sekas saistīta kredītņēmuma gadījumā. No sistēmas varētu būt arī jāsecina, ka *expressis verbis* ir jāpaskaidro, vai runa ir par terminētu vai beztermiņa kredītņēmumu, jo Direktīvas 2008/48 13. pantā attiecībā uz beztermiņa kredītņēmumiem ir ietverti īpaši noteikumi.
- 25 Par otro jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta d) apakšpunkts, atbilstoši kuram kredītņēmumā skaidri un lakoniski ir jānorāda kredīta izmantošanas nosacījumi. Iesniedzējtiesas ieskatā problemātiski

tostarp ir arī tas, ka abos kredītlīgumos netiek sniegta informācija par to, ka ar maksājuma veikšanas brīdi zūd pirkuma cenas saistības pret pārdevēju šajā apmērā un pircējs pēc pilnīgas pirkuma cenas apmaksas var pieprasīt no pārdevēja nopirktā transportlīdzekļa izsniegšanu. Tā tomēr norāda, ka uz jautājumu, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta d) apakšpunkts, valsts judikatūrā un doktrīnā netiek sniegta viennozīmīga atbilde.

- 26 No vienas puses, varētu pietikt ar to, ka kredīta summas izmaksas trešajai personai gadījumā pietiek ar to, ja patērētājs tiek tikai informēts par to, kam kredīta summa tiek izmaksāta. Taču, no otras puses, Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta d) apakšpunktā ietvertu formulējumu varētu interpretēt tādējādi, ka patērētājam transportlīdzekļa finansēšanas nolūkā noslēgta saistīta kredītlīguma gadījumā ir jāpaskaidro, kādus pakalpojumus viņš saņem kredīta summas vietā, proti, ka viņš pārdevējam atmaksātās summas apmērā tiek atbrīvots no pienākuma samaksāt pirkuma cenu un ka viņš (ja pirkuma cena ir samaksāta pilnībā) var pieprasīt no pārdevēja pirkuma priekšmeta izsniegšanu.
- 27 Par trešo jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkts, atbilstoši kuram kredītlīgumā skaidrā un lakoniskā veidā ir jānorāda procentu likme maksājumu kavējumu gadījumā, kāda tā piemērojama kredītlīguma noslēgšanas brīdī, un procedūra tās koriģēšanai.
- 28 Varētu pietikt ar to, ka likumā iekļautais nokavējuma procentu tiesiskā regulējuma saturs valsts tiesībās (šajā gadījumā – *BGB* 288. panta 1. punkta otrais teikums) tiek atspoguļots līgumā. Iesniedzējtiesa norāda, ka *Bundesgerichtshof* vienā no 2020. gada februāra lēmumiem šo Direktīvas 2008/48 interpretāciju uzskatīja par pareizu, neatstājot vietu saprātīgām šaubām.
- 29 Taču šāda Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkta izpratne iesniedzējtiesas ieskatā nav vienīgā pareizā. Direktīvā ietvertā piebilde “kāda tā piemērojama kredītlīguma noslēgšanas brīdī”, kā arī skaidrības un lakoniskuma prasība varētu liecināt par to, ka attiecīgajā brīdī spēkā esošā nokavējuma procentu likme ir jānorāda pēc iespējas precīzāk, tātad absolūtos skaitļos, vai vismaz ir jāinformē par spēkā esošās procentu pamatlikmes aktuālo apmēru atbilstoši *BGB* 247. pantam absolūtos skaitļos, jo tad patērētājs varētu noskaidrot aktuālo nokavējuma procentu likmi, vienkārši veicot saskaitīšanu (+ 5 procenti). Iespējams, varētu būt arī nepieciešams paskaidrot nokavējuma procentu likmes koriģēšanas mehānismu, proti, ka nokavējuma procentu likme saskaņā ar valsts tiesībām atbilstoši *BGB* 247. pantam un 288. panta 1. punktam par pieciem procentiem pārsniedz *Deutsche Bundesbank* ik pusgadu paziņoto procentu pamatlikmi.
- 30 Iesniedzējtiesa papildus norāda, ka no fakta, ka direktīvas autors nokavējuma procentus – pretēji procentu likmei Direktīvas 2008/48 3. panta i) apakšpunktā – nav definējis Direktīvas 2008/48 3. pantā, nevar neko secināt saistībā ar izšķirošo jautājumu, vai nokavējuma procentu likme ir jānorāda absolūtos skaitļos. Proti, arī bez normatīvas definīcijas direktīvā ir pilnīgi skaidrs, ka arī nokavējuma procentu

likme ir jāatspoguļo kā gada procentu likme. Turpretim interpretācijas jautājums, kuram ir nozīme šajā gadījumā, ir par to, vai pietiek ar to, ja šajā ziņā notiek atsaukšanās uz citur publicētu atsauces procentu likmi, vai arī patērētājam ir jānorāda precīza līguma noslēgšanas brīdī spēkā esoša procentu likme procentu formā.

- 31 Par 4.a) jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta r) apakšpunkts, atbilstoši kuram informācija par kreditora tiesībām uz kompensāciju un veidu, kā tādu kompensāciju nosaka, ir jānorāda skaidrā un lakoniskā veidā.
- 32 Iespējamā interpretācija ir tāda, ka, lai izklāstītu maksājamās kompensācijas aprēķina veidu, var tikt norādīts uz judikatūrā izstrādātajiem principiem un šajā ziņā vērā ņemamajiem aprēķina faktoriem, neminot konkrētu aprēķinu. Šo Direktīvas 2008/48 interpretāciju *Bundesgerichtshof* vienā no 2020. gada februāra lēmumiem uzskata par vienīgo pareizo, neatstājot vietu saprātīgām šaubām. Taču iesniedzējtiesa to neuzskata par obligātu un norāda tostarp uz direktīvas 39. apsvērumu.
- 33 Ja uz 4.a) jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, ir jāatbild arī uz jautājumu, vai Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta r) apakšpunktam un 14. panta 1. punkta otrajam teikumam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram nepilnīgas informācijas gadījumā šīs direktīvas 10. panta 2. punkta r) apakšpunkta izpratnē atteikuma tiesību termiņu tomēr sāk skaitīt no līguma noslēgšanas brīža un zūd tikai kreditora tiesības uz kompensāciju par priekšlaicīgu kredīta atmaksu. Arī par minēto valsts judikatūrā un doktrīnā nav vienprātības. Atbilstoši vienam viedoklim nepietiekama informācija par pirmstermiņa atmaksas kompensāciju tiek sodīta tikai tādējādi, ka zūd tiesības uz pirmstermiņa atmaksas kompensāciju. Saskaņā ar pretējo viedokli minētais nav savienojams ar Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta r) apakšpunktu. Šo uzskatu sliecas atbalstīt arī iesniedzējtiesa, norādot uz Direktīvas 2008/48 39. apsvērumu.
- 34 Par 5. jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta s) apakšpunkts, atbilstoši kuram procedūra, kas jāpiemēro, izmantojot tiesības izbeigt kredītīgumu, ir jānorāda skaidrā un lakoniskā veidā. Šo tiesību normu varētu interpretēt tādējādi, ka, lai gan direktīvas autors apzināti vēlējās atstāt spēkā valsts tiesībās reglamentētās tiesības izbeigt līgumu, patērētājs ir jāinformē tikai par pašā direktīvā reglamentētajām tiesībām izbeigt līgumu. Par to it īpaši varētu liecināt Direktīvas 2008/48 8. apsvērumā minētais mērķis atvieglot brīvu kredītu piedāvājumu kustību apstākļos, kas ir optimāli tiem, kas kredītu piedāvā. *Bundesgerichtshof* šo interpretāciju uzskata par acīmredzamu.
- 35 Taču Direktīvas 2008/48 8. apsvērumā tāpat uzsvērtais pietiekamas patērētāju aizsardzības mērķis varētu prasīt, lai informācija tiktu sniegta arī par valsts tiesībās reglamentētajām tiesībām izbeigt līgumu un attiecībā uz tām spēkā esošajiem formālajiem priekšnoteikumiem. Iesniedzējtiesas ieskatā par to liecina šīs direktīvas 24. un 31. apsvērumi.

- 36 Par 6. jautājumu. Jautājums ir par to, kā ir jāsaprot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta t) apakšpunkts, atbilstoši kuram kredītīgumā skaidrā un lakoniskā veidā ir jānorāda informācija par to, vai pastāv ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānisms patērētājam, un, ja pastāv, tad metodes, kā to izmantot.
- 37 Varētu pietikt ar to, ka saistībā ar piekļuves klienta sūdzībai priekšnoteikumiem tiek norādīts uz internetā pieejamu procedūru. *Bundesgerichtshof* minēto norādītajā 2020. gada februāra lēmumā uzskata par pietiekamu. It īpaši direktīvā pieprasītā skaidrība un lakoniskums varētu pieprasīt, ka formālie piekļuves priekšnoteikumi strīdu izšķiršanas procedūrai ir pilnībā norādīti pašā kredītīgumā, lai patērētājs skaidri un bez lielām pūlēm var konstatēt, kā viņš pieņemamā formā var uzsākt šādu procedūru. It īpaši varētu nebūt pilnīgi skaidri un lakoniski saistībā ar piekļuves priekšnoteikumiem norādīt uz vairākas lappuses garu procedūru internetā, jo šajā ziņā patērētājam vispirms spēkā esošā procedūras redakcija ir jāatrod un jāapstrādā, lai atrastu procedūras daļu, kurā ir reglamentēti piekļuves klienta sūdzībai priekšnoteikumi.
- 38 Strīdīga varētu būt arī situācija, kad dinamiskā veidā tiek norādīts uz tikai nākotnē iespējamās vēlākas klienta sūdzības iesniegšanas brīdī spēkā esošu procedūru, kuras saturs, protams, līguma slēgšanas brīdī nav zināms.
- 39 Saistībā ar 7. un 8. jautājumu tiek norādīts uz attiecīgo identisko argumentāciju saistībā ar gramatiskā ziņā identisko 4. un 5. jautājumu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu C-155/20 kopsavilkumā.
- 40 Noslēgumā iesniedzējtiesa paskaidro, ka arī pirmās instances tiesas, kurai ir jāpieņem nolēmums, tiesnesim ir tiesības uzdot jautājumus prejudiciālā nolēmuma sniegšanai. Nekas cits neizriet arī no tā, ka *Bundesgerichtshof* ar 2020. gada 11. februāra lēmumu saistībā ar uzdoto 3., 4.a) un 5. jautājumu ir izklāstījusi, ka pareizā Savienības tiesību interpretācija ir tik acīmredzama, ka nav vietas pamatotām šaubām, un šajā ziņā ir atsaukusies uz “acte clair” pastāvēšanu Tiesas *CILFIT* judikatūras izpratnē (1982. gada 6. oktobra spriedums *CILFIT*, C-283/81, EU:C:1982:335, 16. punkts). Proti, tiesai, kas neizlemj kā pēdējās instances tiesa, ja tā uzskata, ka, pamatojoties uz augstākas instances tiesas juridisko vērtējumu, varētu tikt pieņemts Savienības tiesībām pretrunā esošs nolēmums, ir jābūt tiesībām izlemt, vai tā uzdod Tiesai jautājumus, par kuriem tai ir šaubas.
- 41 Turklāt tiek norādīts arī uz daļēji identiskajiem jautājumiem un paralēlēm ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-33/20 un C-155/20, kā arī tiesvedību saikni.